

3.3. Cizinci se státním občanstvím Vietnamu

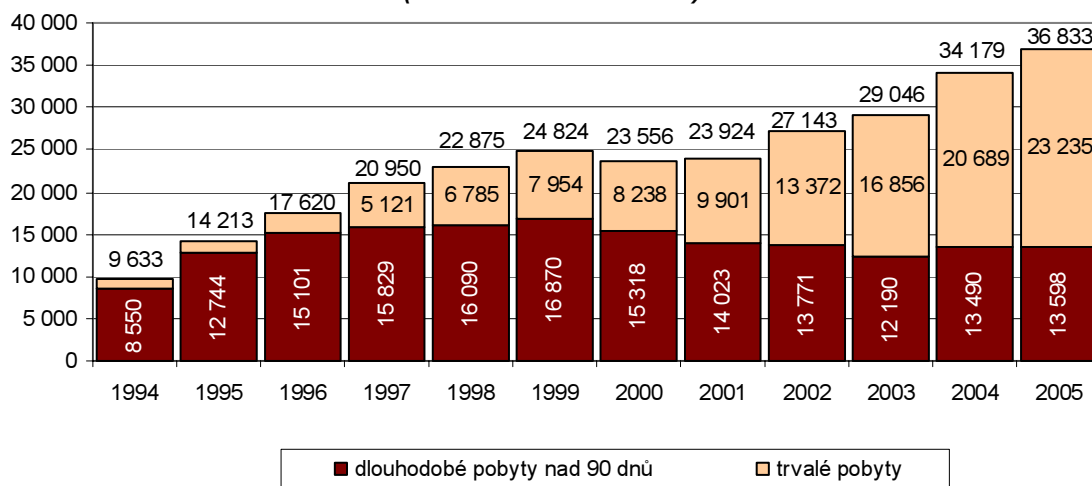
Počty bydlících cizinců

Cizinci s vietnamským občanstvím patřili během let 1994 - 2005 mezi první čtyři nejčetnější občanství cizinců v ČR. Čtvrtou pozici zastávali na počátku sledovaného období, a to až do roku 1997, v následujících letech již obsazovali pozici třetího nejčetnějšího občanství cizinců v ČR. Od roku 1994 až do roku 1998 představovali pravidelně 9-10 %, v letech následujících pak 11-13 % cizinců v ČR.

Počet cizinců vietnamského občanství narůstal postupně od roku 1994 až do posledního sledovaného roku 2005, a to pouze s mírným zakolísáním v roce 2000, na který připadala legislativní úprava zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců. Od roku 1994 do 1999 počet cizinců s občanstvím Vietnamu vzrostl o 15 tisíc osob na 24 800 osob v roce 1999. Od roku 2000 až 2005 počet těchto osob stoupl o 13 tisíc osob - k 31. 12. 2005 Cizinecká policie ČR evidovala 36 833 cizinců s vietnamským státním občanstvím.

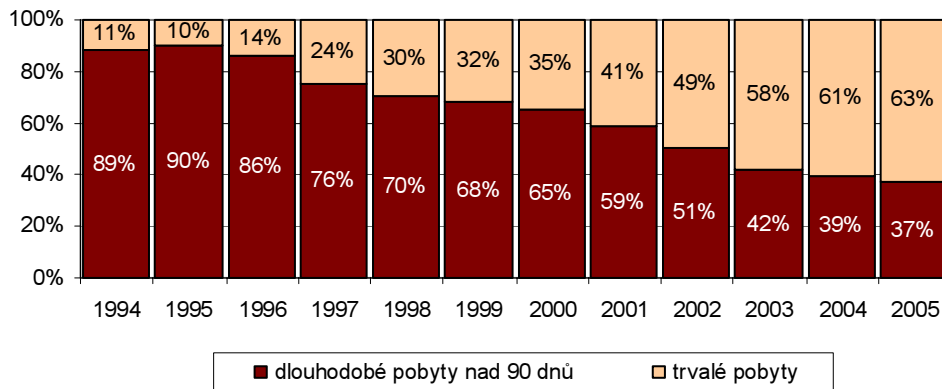
Během sledovaného období let 1994 až 2005 u občanů Vietnamu spojitě stoupal počet osob s trvalým pobytem - k 31. 12. 2005 mělo trvalý pobyt 23 235 občanů Vietnamu, tedy více jak 60 % osob tohoto státního občanství. Počet cizinců vietnamského občanství s ostatními, tj. dlouhodobými typy pobytu nad 90 dnů vzrůstal až do doby, kdy vzešel v platnost nový zákon o pobytu cizinců, tj. do roku 1999 (včetně), od té doby docházelo k mírnému poklesu počtu těchto osob, opětovný postupný mírný nárůst se datoval až na poslední dva sledované roky, tj. rok 2004 a 2005. Pokles počtu cizinců vietnamského státního občanství s "netrvalými typy pobytu" po roce 2000 byl však odrazem nárůstu počtu osob tohoto státního občanství právě s pobytem trvalým (viz. graf 36). (Pozn.: vzhledem k tomu, že občané Vietnamu zpravidla zakládali manželství v rámci své komunity, resp. nikoli s občany ČR, zároveň nebyli občany EU, byli legislativou nuceni splnit podmínku dlouhodobého nepřetržitého pobytu na území ČR (8 či 10 let, viz. metodické poznámky).

Graf 36: Cizinci s občanstvím Vietnamu v letech 1994-2005 (k 31.12.)
(Pramen: ŘS CPP MV ČR)

Jak již bylo naznačeno výše, podíl osob s trvalým pobytem u cizinců s vietnamským občanstvím se mezi roky 1994 a 2005 postupně navyšoval, a to z hodnot okolo 10 % na počátku období až na 63 % osob s trvalým pobytem v roce 2005 (viz. graf 37).

Graf 37: Poměr mezi dlouhodobými a trvalými typy pobytů u cizinců s vietnamským občanstvím - v letech 1994- 2005 (k 31.12.)
(Pramen: ŘS CPP MV ČR)

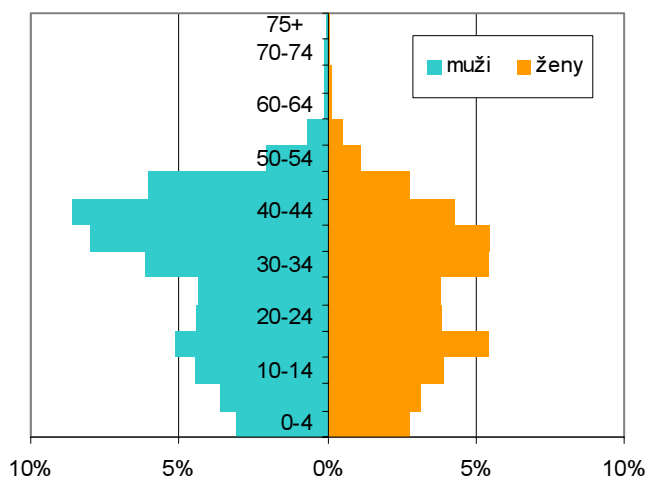
Rozložení na mapě ČR

Cizinci s vietnamským občanstvím se na rozdíl od ostatních více zastoupených státních občanství vyznačovali nižší koncentrací do středu republiky, totiž do Prahy a kraje Středočeského. Nejvyšší podíly občanů Vietnamu byly zjištěny v krajích sousedících s Německem, totiž v kraji Karlovarském, ve kterém se usídlilo 21 % všech cizinců s vietnamským občanstvím v ČR, dále v kraji Ústeckém, kde bylo zjištěno 17 % všech cizinců tohoto občanství; vyšší počty byly rovněž zjištěny v kraji Plzeňském, kde bylo zaznamenáno 9 % všech občanů Vietnamu. V Praze se usídlilo 14 % občanů Vietnamu, v kraji Středočeském 8 %, 7 % těchto osob bylo shodně zjištěno v kraji Jihomoravském a Moravskoslezském. (Údaje k 31. 12. 2005) (Viz. mapa 5.)

Věková struktura

U cizinců vietnamského občanství nebyla zjištěna taková dominance osob v produktivním věku jako např. u cizinců s občanstvím Ukrajiny či Slovenska, což bylo dáno výrazně vyšším zastoupením dětské složky populace.

Graf 38: Věková struktura cizinců s vietnamským občanstvím - 31.12.2005
(Pramen: CPP MV ČR)

Ve věku do 14 let se nacházelo 21 % všech cizinců vietnamského občanství, což byl dokonce vyšší podíl než u obyvatelstva ČR, kde ve věku 0-14 let bylo zjištěno 15 % osob. Zdůraznění dětské složky populace u občanů Vietnamu odpovídalo v porovnání s jinými četnějšími státními občanstvími nižší zastoupení osob ve věku 15-64 let. V tomto věkovém rozmezí se nacházelo 78 % občanů Vietnamu. Nejvíce, téměř 40 % všech osob vietnamského občanství se nacházelo ve věku 30-44 let. Osoby v postproduktivním věku byly u občanů Vietnamu zastoupeny pouze minimálně, ve věku 65 let a více se nacházelo 1 % těchto osob.

Ženy tvořily 43 % všech občanů Vietnamu, což byl podíl o něco vyšší než u cizinců slovenského či ukrajinského státního občanství. Více než třetina žen se nacházela ve věku 30-44 let. (Údaje k 31. 12. 2005)

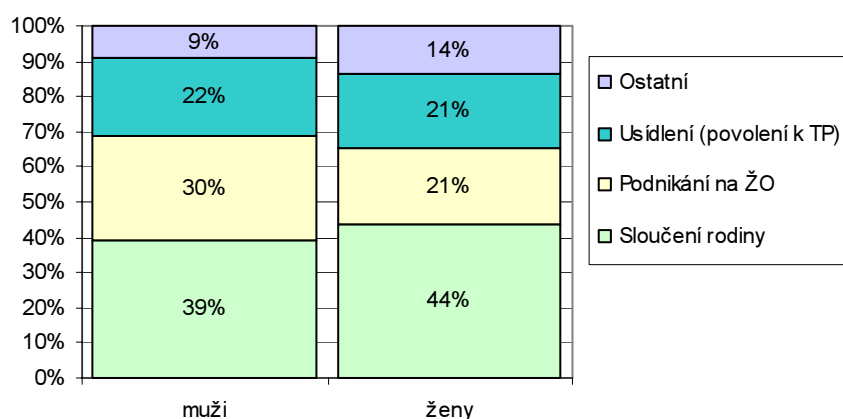
Účel pobytu

U cizinců vietnamského občanství bylo nejčetnějším účelem pobytu sloučení rodiny, které mělo 41 % všech občanů Vietnamu. Četně zastoupeným byl rovněž pobyt za účelem podnikání na živnostenské oprávnění, který byl zjištěn u 26 % všech občanů Vietnamu a pobyt za účelem usídlení (na základě povolení k trvalému pobytu), který mělo 22 % těchto osob.

U mužů s vietnamským občanstvím byl rovněž (poněkud netradičně) nejčetnějším pobyt za účelem sloučení rodiny, který mělo 39 % všech mužů, občanů Vietnamu; 30 % všech mužů vietnamského občanství mělo pobyt za účelem podnikání na živnostenské oprávnění a dalších 22 % mužů pobyt za účelem usídlení na základě trvalého pobytu.

U žen s občanstvím Vietnamu dominovaly tytéž účely pobytu; 44 % žen tohoto státního občanství mělo pobyt za účelem sloučení rodiny, 21 % těchto žen pobyt za účelem podnikání na živnostenské oprávnění a 21 % těchto žen pobyt za účelem usídlení.

Graf 39: Účely pobytu u cizinců se státním občanstvím Vietnamu - 31.12.2005
(Pramen: ŘS CPP MV ČR)

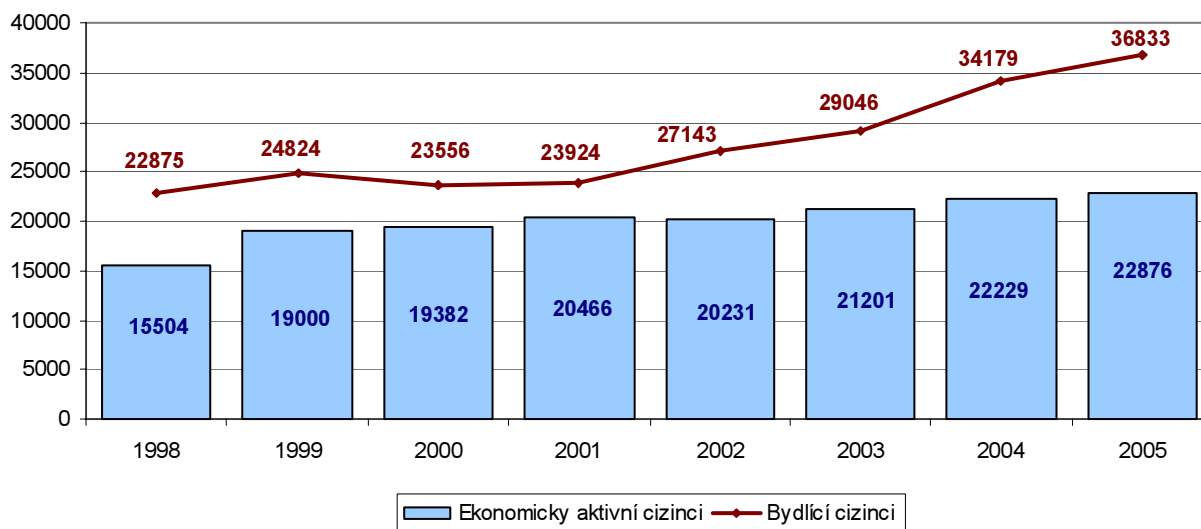
Počty ekonomicky aktivních cizinců

Počet ekonomicky aktivních cizinců s vietnamským občanstvím mezi roky 1998 a 2005 vzrostl o 7 000 osob. Nejvyšší nárůst byl zaznamenán hned na počátku období - mezi roky 1998 a 1999, a to o 3 500 osob, tedy o polovinu nárůstu celého období. Cizinci evidovaní úřady práce, resp. cizinci v postavení zaměstnanců tvořili minimum těchto osob, maximálně 1 % všech ekonomicky aktivních cizinců s občanstvím Vietnamu - nejvíce pak v roce 2005, kdy úřady práce evidovaly 256 cizinců vietnamského občanství. Na nárůstu počtu ekonomicky aktivních osob tohoto státního občanství se tedy projevovaly počty cizinců - živnostníků tohoto státního občanství (viz. tab. 2).

Tab. 2: Ekonomicky aktivní cizinci s vietnamským občanstvím podle typu ekonomické aktivity v letech 1998-2005 (k 31.12.) (Pramen: MPO ČR, MPSV ČR)

Typ ekonomické aktivity / Rok	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
ekonomicky aktivní cizinci, celkem	15 504	19 000	19 382	20 466	20 231	21 201	22 229	22 876
evidovaní ÚP	50	62	75	63	150	237	183	256
živnostníci	15 454	18 938	19 307	20 403	20 081	20 964	22 046	22 620
evidovaní ÚP (v %)	0,3	0,3	0,4	0,3	0,7	1,1	0,8	1,1
živnostníci (v %)	99,7	99,7	99,6	99,7	99,3	98,9	99,2	98,9

Graf 40: Vývoj počtu ekonomicky aktivních a bydlících cizinců se státním občanstvím Vietnamu v letech 1998 - 2005 (31. 12.) (Pramen: ŘS CPP ČR, MPO ČR, MPSV ČR)

Rozložení podle OKEČ a KZAM

a) evidování úřady práce

Cizinci s vietnamským občanstvím byli úřady práce evidováni naprosto minimálně - k 31. 12. 2005 bylo v ČR zjištěno 256 osob s vietnamským občanstvím. Tito byli zaměstnání zejména v obchodě a opravách spotřebního zboží, ve zpracovatelském průmyslu, či v odvětví ubytování a stravování. Na základě analýzy klasifikace zaměstnání bylo zjištěno, že tyto osoby pracovaly zejména jako provozní pracovníci ve službách a obchodě, částečně ještě jako řemeslníci, kvalifikovaní výrobci, zpracovatelé a opraváři. (Údaje k 31. 12. 2005)

b) živnostníci

Občané Vietnamu podnikali především v oblasti obchodu - v tomto odvětví působilo více jak 90 % všech živnostníků tohoto státního občanství. 90 % těchto osob podnikalo v oblasti maloobchodu, v oblasti velkoobchodu pak zbývajících 10 %. Část živnostníků vietnamského občanství působila v odvětví zaměřeném na ubytování a stravování (viz. graf 54).

Jiné

- děti s vietnamským občanstvím dominovaly mezi dětmi cizinců zejména na nižších stupních škol. Například ve školách mateřských tvořily 36 % všech dětí - cizinců, na školách základních představovaly 29 % všech dětí - cizinců a hojně zastoupeny byly také na školách středních, kde vietnamské občanství mělo 21 % všech dětí - cizinců. Na školách vysokých představovali již pouze 2 % zahraničních studentů studujících v prezenčním studiu magisterských a bakalářských studijních programů.

- přestože občanství Vietnamu dlouhodobě patřilo mezi nejčtenější státní občanství cizinců v ČR, nebylo zastoupeno mezi nejčtenějšími původními státními občanstvími cizinců, kteří v ČR nabyli státní občanství ČR. Například v roce 2005 občanství Vietnamu (mezi původními občanstvími cizinců) obsadilo až sedmou pozici po státním občanství Slovenska, Ukrajiny, Polska, Rumunska či Ruska aj. Od roku 1993 do roku 2005 státní občanství ČR nabylo 679 občanů Vietnamu.

- cizinci s vietnamským občanstvím zastoupili šestou pozici v pořadí státních občanství žadatelů o azyl v ČR za období let 1993 až 2005. O azyl během těchto let požádalo 4 263 osob vietnamského občanství, což představovalo 6 % všech žadatelů o azyl během sledovaného období. Občané Vietnamu rovněž zastoupili šestou pozici v pořadí státních občanství osob, které o azyl v letech 1993 až 2005 žádaly úspěšně, tj. které v ČR azyl získaly. Během vymezeného období azyl získalo 82 cizinců vietnamského občanství, kteří představovali 5 % všech osob s přiděleným azylem v těchto letech.

CIZINCI SE STÁTNÍM OBČANSTVÍM VIETNAMU

(údaje k 31. 12. 2005):

Počty cizinců:

Cizinci bydlící: 36 833

- z toho ženy: 15 914
- z toho s trvalým pobytem: 23 235
- z toho s dlouhodobým pobytem: 11 430
- z toho s vízem nad 90 dnů: 2 168

Cizinci ekonomicky aktivní: 22 876

- z toho ženy: 7 647
- z toho evidovaní úřady práce: 256
- z toho živnostníci: 22 620

Podíly cizinců:

Cizinci bydlící:

- podíl cizinců s občanstvím Vietnamu na celkovém počtu cizinců: 13 %
- podíl žen: 43 %
- podíl cizinců s trvalým pobytem: 63 %
- podíl cizinců s vízem nad 90 dnů: 6 %

Cizinci ekonomicky aktivní:

- podíl ek.akt. občanů Vietnamu na celkovém počtu ekonomicky aktivních cizinců: 10 %
- podíl žen: 33 %
- podíl cizinců evidovaných úřady práce: 1 %

Rozložení občanů Vietnamu v krajích ČR:

Karlovarský kraj (21 %), Ústecký kraj (17 %), Hl. m. Praha (14 %), Plzeňský kraj (9 %), Středočeský kraj (8 %), Jihomoravský kraj (7 %), Moravskoslezský kraj (7 %)

Účel pobytu:

sloučení rodiny (41 %), podnikání na živnostenské oprávnění (26 %), usídlení (22 %)

Věková struktura:

- cizinci v kraji ve věku 0-14 let (dětská složka): 21 %
- cizinci v kraji ve věku 15-64 let (produktivní složka): 78 %
- cizinci v kraji ve věku 65 a více let (postproduktivní složka): 1 %

Zařazení do OKEČ

cizinci - živnostníci

OKEČ: obchod, opravy motorových vozidel a spotřebního zboží (93 %)

Specifika státního občanství:

v porovnání s ostatními čtyřmi nejčetnějšími státními občanstvími:

- vysoký podíl osob s trvalým pobytem (63 %)
- minimální a zároveň nejnižší podíl osob evidovaných úřady práce - mezi ekonomicky aktivními osobami tohoto státního občanství (1 %)
- nejvyšší podíl osob ve věku 0-14 let (21 %)
- nejvyšší podíl osob s živnostenským oprávněním podnikajících v odvětví obchod, opravy motorových vozidel a spotřebního zboží (93 %)
- nejčetnější občanství dětí cizinců na školách mateřských (36 %) a základních (29 %)